

*Uffe Steen trio
med Jesper Bo Knudsen(dr) og Thomas Sejthen(bs)*

TWANGZ

kompositioner for guitartrio

Af Uffe Steen, docent

CD'en TWANGZ blev udgivet i 2010 og indeholdt 8 kompositioner, som jeg havde nyudviklet til lejligheden. Jeg vil her beskrive de musikalske tanker, der ligger bag kompositionerne og udførelsen af dem samt prøve at anskueliggøre, hvordan værkets tilblivelse bl. a. også er skabt i en interaktion med mine studerende i mit virke som guitarunderviser på DJM.

Min vej

Min karriere som guitarist/komponist begyndte omkring 1967 i et band i Odense. Vi startede som et bluesband, men via vores dygtige komponist og orgelspiller Lars Hansen opstod en kultur i bandet med selv at komponere vokalnumre. Det blev en lærerig "konkurrence" om at komme med nye gode numre.

Denne tendens var også til stede i det næste band, jeg var med i, Kamæleon, hvor vi var tre om at bidrage med numre. Det var til gengæld instrumentalmusik. De to andre komponister var Fini Høstrup (keys) og Jens Jepsen (bs).

Samme Jens Jepsen dannede nu en trio med Alex Riel (dm) og mig. Her var det mest Jens Jepsens numre, men jeg fik mange kompositioner med til koncerter og på CD'er. Det føltes stadig som et helt fælles

projekt, og er en tid jeg tænker tilbage på med stor glæde og taknemmelighed. Generelt var tiden med Kamæleon og Jens Jepsen trio en slags rytmisk musikkonseratorium, hvor der blev eksperimenteret med alle muligheder.

Jeg fik lyst til at sætte min egen musik i front med en solo-CD, Hymn to Spring, i 1990, og den fik pæn opmærksomhed. Musikken var stadig jazz og med improvisation som en vigtig faktor men flirtede lidt mere med blues og rock/pop.

Bluesmusikken kom tilbage til mig efter mange år med fusion og jazz, da jeg kom med i bluesgruppen Shades of Blue med James Loveless (voc) i front. Mange vidste ikke, at jeg qua min bluesfortid i 60'erne kunne spille denne stil, så det var et nybrud for mig i min karriere. Bandet var

meget populært, og det inspirerede mig til at udgive en lærebog i bluesguitar: Blues for begyndere og Viderekomne, som mange måske kender, og som stadig sælges og benyttes i musikskolerne. Det var også omkring den tid jeg blev ansat som timelærer på DJM og kunne bruge min viden fra mit professionelle virke som koncertmusiker. Kombinationen af at være udøvende og undervise har jeg holdt fast i, og det er den vekselvirkning, der holder mig engageret som både musiker og underviser.

I 2001 dannede jeg en ny trio og indspillede de to albums "Play" og "Dust In My Coffee" med Lennart Ginman (bs) og Adam Nussbaum (tr). Hertil komponerede jeg selv materialet. På et tidspunkt efter "Dust in My Coffee" fik jeg travlt som sideman i rigtig mange bands, så mine egne projekter inklusive at komponere gled i baggrunden. Det var først i 2010, det lykkedes mig at komme tilbage med nye numre og en CD med mine to århusianske medspillere, bassisten Thomas Sejthen og trommeslage-

ren Jesper Bo Knudsen. De to kendte min musik og mit spil og var en kæmpe hjælp og inspiration i processen op til udgivelsen, og vi spiller stadig og har spillet ganske mange koncerter sammen.

Sidst i artiklen findes en oversigt over de bands og projekter, jeg har deltaget i og en liste med nogle af de væsentligste udgivelser. Noderne til mine numre på så godt som alle CD'er op til 2003 kan i øvrigt lånes på DJMs bibliotek i min samling "Mosaik".

Andre veje

Jeg har altid gerne villet gå "andre veje" end det, jeg føler er tidens norm i mine kompositioner og i mit spil. Ja – hvem vil ikke det? Men jeg gør det ved f. eks. at spille jazz på Stratocaster, som er en elguitar, der mest er kendt for sin tynde poplyd, komponerer improvisationsnumre med 3-klangsakkorder eller sætter en fuzz (forvrænger) eller et sliderør til et bebop-nummer. Jeg synes, det kan være lige så progressivt improvisatorisk at udforske et corny

Kamæleon o. 1974. Fra v: Sten Råhauge, Uffe Steen, Poul Poulsen, Jens Jefsen, Fini Høstrup.

eller kitschet nummer som at udforske et avanceret Coltrane-nummer for at nævne de yderpunkter, jeg bevæger mig i. Jeg er jazzmand af hjerte men har det svært med jazzpolitisk korrekthed og gør altid det forkerte på de forkerte tidspunkter inden for den verden. Til gengæld har jeg fået gavn af min musikalske bredde i mange af mine andre sammenhænge fra bluesmusik med Shades of Blue til stilmæssigt populære shows og musicals på teatre og koncerthuse. Mine egne kompositioner, som jeg har udgivet på CD og opført ved koncerter, er instrumentale og indeholder improvisation som en meget udtalt faktor.

TWANGZ

Når jeg går i gang med et nyt CD-projekt med egne instrumentale kompositioner, vil min vinkel til det nye, der skal laves, altid være en reaktion eller modreaktion på noget, jeg selv har lavet eller været en del af før i tiden. Således ville den avancerede fusionsmusik med lange komplekse kompositioner og med solo til alle mand ikke være interessant i den CD, jeg nu skulle lave. Standardjazzen med dens lidt forudsigelige solistrækkefølger og typiske AABA-form ønskede jeg heller ikke så udtalt som på mine andre CD'er. Jeg var begyndt at savne, at et nummer på en jazz-CD kunne vare 3 minutter, og at melodien fik lidt mere fokus i forhold til improvisationerne.

En ny og luftig lyd

Første gang, jeg prøvede at indføre en ny vinkel i min egen tilgang til spillet og de instrumentale kompositioner, var på CD'en "Springtime", som jeg indspillede med bassisten Jens Jepsen. Her blev den tykke jazzlyd ind imellem skiftet ud med Stratly-

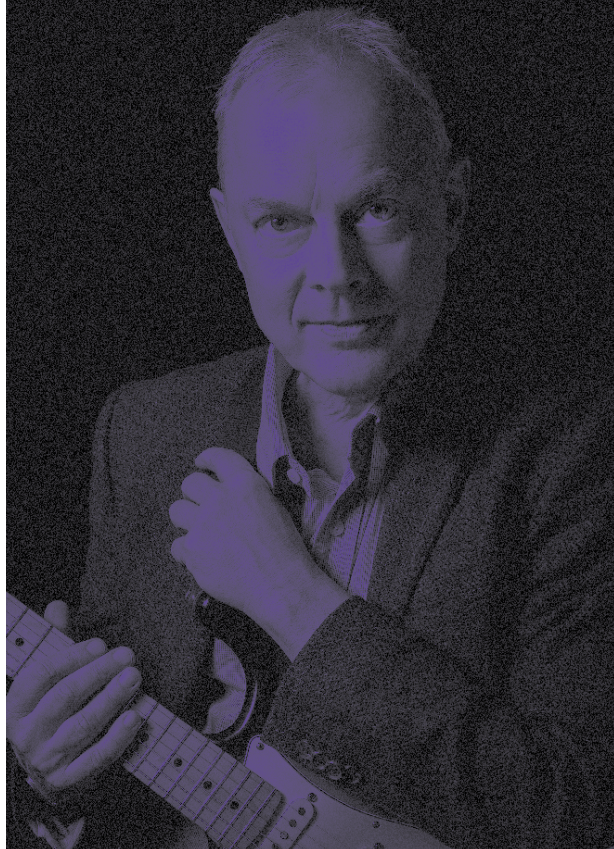
PRESSE

"Med albummet "Twangz" foretager den århusianske guitarveteran Uffe Steen en rejse med amerikanske billeder kørende på den indre skærm. Lytteren skaber selvstændigt sine egne billeder, og Uffe Steen sørger med sine fortrinsvis instrumentale kompositioner for, at der er rigeligt med substans til formålet. Lytteren bliver rykket ud af vaneforestillinger og væk fra velkendte klicheer i americana-universet. Uffe Steens tilgang er ikke bekræftelse, men udforskning. Han søger nye veje og udtryk i respektfuld brug af roots-musikkens domæner. Først og fremmest er musikken personlig og bringer Uffe Steens velkendte guitartone og høje musikalske standard helt ud i højttalere og earphones."

(Martin Blom, Gaffa)

Link til den fulde ordlyd:

<http://www.musikkons.dk/index.php?id=1007>

den, og mine numre fik en drejning mod noget mere luftigt og ligefrem folkagtigt. Jeg følte trang til at smide den tunge elitære jazzkappe og stadig bevare det kreative element. Jeg var også via mit samarbejde med trompetisten og komponisten Valdemar Rasmussen begyndt at improvisere over salmer, vel at mærke uden at ændre eller "jazzificere" harmonierne, som skiftede nærmest på hver 1/4-del. Det blev en udfordring for mig, da det krævede en ændring fra min vanlige måde at improvisere over akkorderne til at improvisere over selve melodien. Med den opgave var der to ting, der tiltalte og berigede mig:

- 1) at stile efter at kunne spille en solo, der melodisk kunne leve op til melodiens skønhed ved at opøve evnen til at kunne spille det, jeg hører, frem for de indøvede kombinationer af standardfraser, man kan forfalde til. (Mere om det ved beskrivelsen af nummeret Twangz).
- 2) Jeg "opdagede" A formen, dvs. det fænomen at de fleste salmer er komponeret igennem uden B-stykker og måske endda uden melodiske gentagelser. Som eksempel kan jeg nævne "I Østen Stiger Solen Op". Den form er for mig utrolig velegnet til improvisation, da man næsten får en ostinatlignende karakter, der ved A-formens gentagelser kan skabe en form for trance.

Da jeg efter den erkendelse evaluerede mine kompositioner gennem alle årene, opdagede jeg, at de gamle numre, som jeg stadig spiller i dag, har den form og egenskab. I nummeret "Twangz", f. eks., er melodiens fraser måske ikke helt uden gentagelser, men selve formen opfatter jeg stadig som et A-stykke, og den danner grundlag for improvisationerne. Denne bevidstgørelse om form har haft en betydning for

valget af de numre, der kom med på CD'en, selv om andre formtyper naturligvis også forekommer.

Trio-format

Forskellige overvejelser og nye opdagelser var med til at danne baggrund for kompositionerne til TWANGZ. Jeg valgte at skrive til trio-format igen, da jeg holder af at kunne ændre harmoniske tiltag ovenpå bastonerne fra den ene gang til den anden, samtidig med at jeg bruger min trio til at lade guitaren være lidt mere i front som melodibærer end i andre bandsammenhænge. Trioen består i dag af mig selv på guitar, Thomas Sejthen på kontrabas og Jesper Bo Knudsen på trommer.

I det følgende vil jeg beskrive tre af kompositionerne fra CD'en: "Twangz", "Walking Catfish Creek" og "Lady Sunshine". Jeg vil uddybe tankerne bag mine improvisationer og perspektivere til hvordan, der i hvert tilfælde findes en sammenhæng til min undervisningspraksis og arbejdet med mine guitarstuderende.

"TWANGZ"

Ordet "twang" hægter sig til en lyd, der ofte bruges i western- og agentfilm. En lidt skarp og klar lyd. Titlen TWANGZ med Z antyder, at man skal tage det konceptprægede i titlen med et gran salt, da CD'en indeholder andre ting end det. Ja, det er snarere en pose blandede bolsjer, dog med guitaren og americana/roots-inspirationen som ledetråd og med større improvisationselement end vanligt i disse stilarter. Nummeret kunne godt ved første ørekast lyde som et Shadows-tema med Hank Marvin på guitar. Akkorderne i takt 10-16 (se node) er velkendte treklangsforbindelser i

a-mol. Men i sidetemaet takt 18-21 modulerer melodien lidt overraskende til d-mol/F-dur. Via den skalafremmede akkord Eb-dur og akkorden Bb-dur med d i bassen i takt 22-23 kommer melodien hjem til a-mols dominant E (takt 24-25). Netop brugen af sekst-akkorder, d.v.s. treklange med tertsen i bassen, er usædvanlig i denne sammenhæng og tilfører nummeret en folke- eller kirkemusikalsk harmonisk klangfarve. Melodien spilles meget frit og med brug af forskellige ornamenter som bends (vrid), hammer-ons og pull-offs.

Akkorderne er bekendte og treklangs-prægede, selvom der moduleres i pop-sammenhænge mistænkeligt i sidetemaet. Man får temaet to gange, så man lærer det at kende. Da guitarsoloen kommer ind, kan man godt høre, at det her ville den gode Hank aldrig gøre. Her kommer det frie element fra jazzen ind. Den spontane solo, som altid vil være anderledes næste gang. Her kommer også det element ind som i min verden adskiller mig fra den traditionelle stilrene jazzguitarist. Jeg arbejder som før nævnt med en anden lyd via mit valg af guitartype.

Jeg improviserer gerne over treklange, da jeg som i denne solo ikke nødvendigvis har brug for hverken bebop- eller bluesfraser men udfordrer mig selv til at føre den melodi, jeg hører indvendig over på gribebrættet. Det er de melodier, jeg har hørt igennem en opvækst plus de variationer, jeg i spillesituationen forestiller mig. Det er desværre også disse indre melodier, man let kommer til at overdøve med forudbestemte "licks". Når man i farten kommer til at vælge disse licks, kan det skyldes, at hvis man endelig "vover"

at lytte til ens indre melodi, genkender man måske ikke tonernes trin/navne - og hvis man endelig gør, vil man ikke vide, hvor de ligger på gribebrættet.

Netop det med at udfordre mig selv til at overføre den melodi, jeg hører indvendig, til gribebrættet uanset stilart, er en disciplin, jeg har brugt meget tid på at bevidstgøre for mine studerende. For det starter med erkendelsen af, hvorvidt man rent faktisk kan gøre det. Jeg har haft dygtige jazz-guitarister eller blues-guitarister, der havde deres respektive fraser klar til enhver opgave, men som ikke kunne finde tonerne til f.eks. "Morgenstund har guld i mund", selvom de kendte sangen. Hvis improvisation skal blive musikalsk og vedkommende, er det så vigtigt at erkende betydningen af at "spille det, man hører". I mange tilfælde kræver det, at man starter i "børnehave" igen.

Sådanne "børnehave"-øvelser kan for eksempel forme sig således:

Start med en lille rundgang: |C F |G7 C|

Nu skal man:

- 1) turde erstatte alle de forudbestemte licks, man måtte gemme sig bag med det, man rent faktisk hører.
- 2) turde give sig selv opgaven at kunne overføre det, man hører, til gribebrættet, dvs. høre intervaller og forestille sig hvor tonerne ligger. Metoden hertil kan være, at man synger en overskuelig frase, man hører for sit indre øre, som ikke er svære, end man så bagefter kan finde den på gribebrættet.

Endelig er et generelt råd, at man skal øve at spille alle de melodier, man kender på gehør.

"Walking Catfish Creek"

Kompositionen er bygget over bare én akkord b-mol og over to basostinater (se figur), der glider umærkeligt over i hinanden. Stilen er Southern Blues inspireret af navne som John Lee Hooker m.fl. Sangeren James Loveless har skrevet teksten og er storyteller på nummeret, men tema og solo bæres af guitareren. Basostinat 2 er baggrund for soloen, og den tranceprægede gentagelse af den simple figur er med til at skabe ekstasen og højdepunktet i soloen.

Under indspilningen vælger bassisten Thomas Sejthen pludselig at springe fra i starten af soloen, hvilket bringer trommerne solistisk i forgrunden sammen med guitareren, uden at Jesper Bo behøver at ændre noget for at fremstå solistisk. Sejthen får så en feature på det tidspunkt, hvor han på befriende vis kommer ind igen. Det er et meget modent træk, der er med til at bevare musikken enkle koncept og viser, hvordan alle i trio'en byder kreativt ind, når vi spiller sammen. Det er bl. a. der jazz-elementet er til stede, selvom selve stilen ikke er jazz.

Forgrund og baggrund, som Sejthen skaber på eget initiativ, er et emne, jeg bruger i

min undervisning, der ofte former sig som sammenspil med den studerende. Et emne er f.eks. bevidsthed omkring forgrund og baggrund, når man akkompagnerer.

Her udvikler jeg på f.eks. at lære og indstudere akkordtyper, der udelukkende spilles på de fire dybeste strenge. Det betyder, at solisten har mulighed for at bevæge sig dybere ned uden at blive overdøvet af den samme frekvens fra den andens guitar. Vi arbejder med komplementært akkompagnement, som kræver, at man lytter koncentreret til solisten. Når solisten holder en lang tone eller pause, kan man lave "servile" guidelines, så han/hun har noget godt at lande på, når han/hun kommer ind. Derudover lægger man sine rytmeinddelinger under solistens figurer.

"Lady Sunshine"

Lady Sunshine blev lavet på en anden måde end vanligt. Jeg ville prøve at skrive et 3-minutters nummer. Jeg fik ideen til at komponere over en sangtekst fra forummet digte.dk og så senere kassere ordene og spille det rent instrumentalt. Det skabte en anden slags udtryk, end jeg tidligere havde lavet: Meget mere folkpræget. Harmonisk set mere i samme grundtoneart hele vejen end ellers.

Figur 1. *Walking Catfish Creek*: Basostinat 1 (Intro/B)

Figur 2. *Walking Catfish Creek*: Basostinat 2 (A)

Formen i Lady Sunshine er |Intro|A|A|B| men så kort, at man fornemmer, at det kører i ring som en enhed. Da det harmoniske grundlag er så stillestående, fik jeg lyst til blot at indspille det i en duo version med mig selv, hvor jeg lagde en rolig guitar-backing og spillede melodi og solo ovenpå.

Coda

Jeg har undervist guitarister, der i dag er efterspurgt for deres evner i et studie og med stor stilmæssig spredning. Typisk for de mest eftertragtede er, at de alle har været åbne for at lære ALLE topics, vi har været igennem, vel vidende at de ikke skulle ende som jazzguitarister. I mødet mellem en underviser og en studerende skal stilmæssige barrierer og fordomme fjernes. Her skal mulighederne udforskes.

Bilag

1. Twangz – leadsheet
2. Walking Catfish Creek – leadsheet
3. Lady Sunshine – leadsheet

Denne artikel kan også læses på DJMs hjemmeside ved at følge nedenstående link. Her kan man også se videoer, hvor Uffe Steen spiller de tre kompositioner live.

<https://www.musikkons.dk/index.php?id=2671>

BIO

Uffe Steen is a versatile guitarist and composer who has played with such great musicians as: Joye Baron, Jeff Ballard, Maria Bergman, Allan Botchinsky, Thomas Clausen, Hal Galper, Lennart Ginman, Tim Hagans, Lars Janson, Jens Jepsen, Alex Acuna, David Liebman, Lars Møller, Adam Nussbaum, Alex Riel, Bob Rockwell, Jimmy Smith, Bernard Purdie, Peter Vuust, Hans Ulrik and many more. His work can be heard on albums with Uffe Steen Trio, Jens Jepsen Trio, Shades of Blue, The Blue Junction, Valdemar Rasmussen Trio and many others. Beside his musicianship, Uffe Steen is associate professor at The Royal Academy of Music in Aarhus/Aalborg, Denmark.

Udvalgte udgivelser

Uffe Steen: Twangz

Rasmus Stenholm: Cordoba

Eberl 42: Blindfold

MC Hansen: Paria

Rasmus Stenholm: For Those About to Roll

Bebiane : Skumring

Suzanne Brøgger: Sløret

Valdemar Rasmussen: NOK

Shades of Blue: Feels Like The First Time

Schou & Nø : På Fantasiens Vinger

Blue Junction : Live – Out Of Love

Jens Jepsen group: For Good And All

Suzanne Brøgger: Blå Biografi

Jens Jepsen group: Don't Quit

The Blue Junction: Dating (DVD)

The Blue Junction: The Journey

Uffe Steen Trio: Dust In My Coffe

Valdemarsk: Solæg

Morten Ramsbøl Group: Short Stay

The Blue Junction: Diamond on a Dump

Jens Jepsen Trio: Bejazzled

The Organizers: Fontaine Nights feat. Uffe Steen

Uffe Steen Trio: Play

Valdemar Rasmussen Trio: Op al den ting

The Blue Junction : 22:17

Jens Jepsen Trio : Kiss my Jazz

Twangs

Uffe Steen

intro

5

molto rit

A m F A m

10

A m F G G m

14

D m B $\flat$ Δ F/A C

18

E $\flat$ B $\flat$ /D E

22

1. E $\flat$ B $\flat$ /D E sus4 E

26

2. B $\flat$ /D E sus4 E

To Coda

Go solo on A

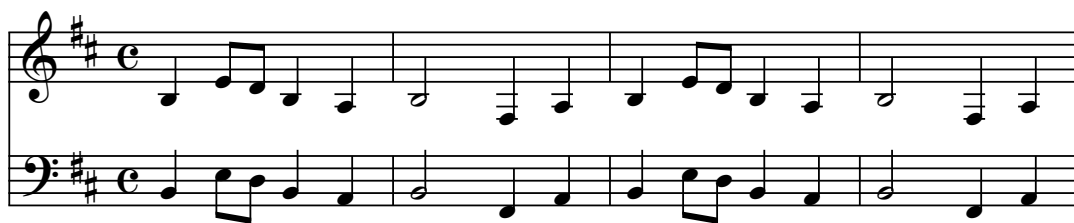
♩ = 120
♩ = $\overbrace{\text{♩} \text{♩} \text{♩}}^3$

Walking Catfish Creek

Uffe Steen

Intro

B m

A

B m7

B m7

Em7/B

B m7

B

Solo starts w. no bass -build up sounds and bass comes in

Lady Sunshine

folk style

♩ = 150

Uffe Steen 2008

intro

A m

A

A m

D m7

G 7sus4

G 7

F m/A

A m

A m

D m7

G 7

G 7

A m

B

G

G/B

C

F maj7

F/E

D m7

D m/C

B m7(b5)

Bb/E

solo

24

A m7

D m7/A

G 13/A

A m

A m7

D m7/A

G 7sus4/A

A m7

G

G/B

C

F Δ

F/E

D m7

D m/C

B m7(b5)

Bb/E

open rep

outro

38

A m

